

VOLBY 2013 – KRAJ VYSOČINA

zpráva z předvolebního výzkumu veřejného mínění

VOLEBNÍ POTENCIÁL STRAN a VNÍMÁNÍ VYBRANÝCH PROBLÉMŮ

Období sběru dat: 20. 9. 2013 – 26. 9. 2013

ZÁKLADNÍ METODOLOGICKÉ INFORMACE

ZÁKLADNÍ INFORMACE O VÝZKUMU

Zadavatel výzkumu	ČESKÁ TELEVIZE
Realizátoři výzkumu	MEDIAN s r.o. a STEM/MARK, a.s.
Charakteristika výzkumu	Reprezentativní výzkum populace oprávněných voličů v kraji Vysočina
Způsob výběru respondentů	Kvótní výběr podle pohlaví, věku, vzdělání, okresu a velikosti místa bydliště.
Reprezentativita	Vzorek je reprezentativní podle kvótních proměnných (viz výše) a dalších ukazatelů ovlivňujících volební chování (dovážení dat).
Doba sběru dat	20. 9. 2013 - 26. 9. 2013
Finální velikost výběrového souboru	1023 respondentů
Způsob sběru dat	Kombinace CAPI (osobní dotazování s využitím notebooků) a CATI (telefonické dotazování na mobilní telefony a pevné linky) v poměru cca 1:1
Chápání výstupů	Výsledky výzkumu je třeba vztahovat k termínu sběru dat a chápat je jako volební potenciál (nikoli model). Nejedná se tedy v žádném případě o prognózu výsledku voleb.

STRUKTURA VZORKU

Pohlaví	Muži: 49 %	Velikost sídla (počet obyvatel)	do 4 999: 53 %
	Ženy: 51 %		5 000 – 49 999: 37 %
Věk	18 – 29 let: 19 %		50 000 a více: 10 %
	30 – 44 let: 27 %	Okres	Pelhřimov: 14 %
	45 – 59 let: 25 %		Havlíčkův Brod: 19 %
	60 a více let: 29 %		Jihlava: 22 %
Vzdělání	ZŠ a SŠ bez maturity: 56 %		Třebíč: 22 %
	SŠ s maturitou: 32 %	Žďár nad Sázavou: 23 %	
	VŠ: 12 %	Pracovní status	Zaměstnanec: 45 %
	OSVČ / podnikatel: 9 %		
	Nezaměstnaný: 6 %		
	Důchodce: 30 %		
	Student / v domácnosti / ostatní: 10 %		

**Údaje o struktuře po vážení, zaokrouhlena na celá procenta.*

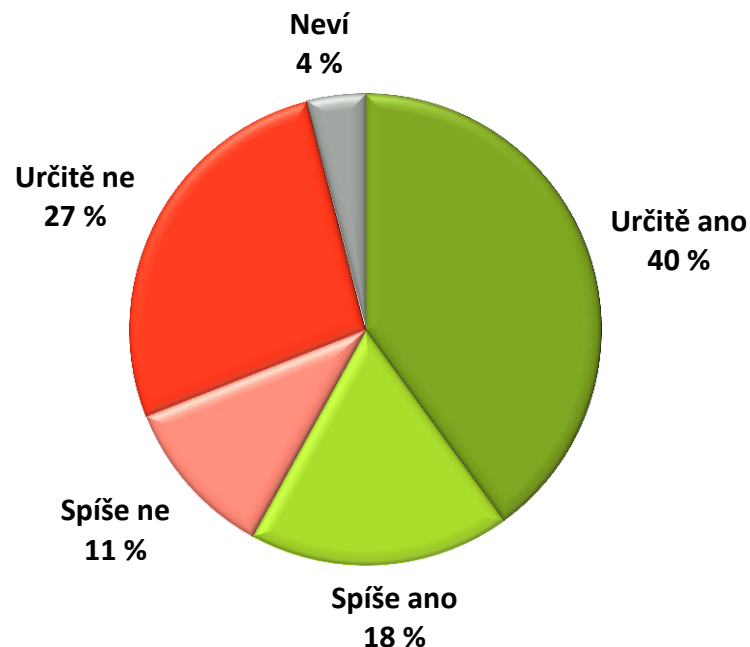
VÝSLEDKY VÝZKUMU

-

VOLEBNÍ OTÁZKY

VOLEBNÍ ÚČAST

Zúčastnil(a) byste se voleb do Poslanecké sněmovny, kdyby se konaly v
příštím týdnu?

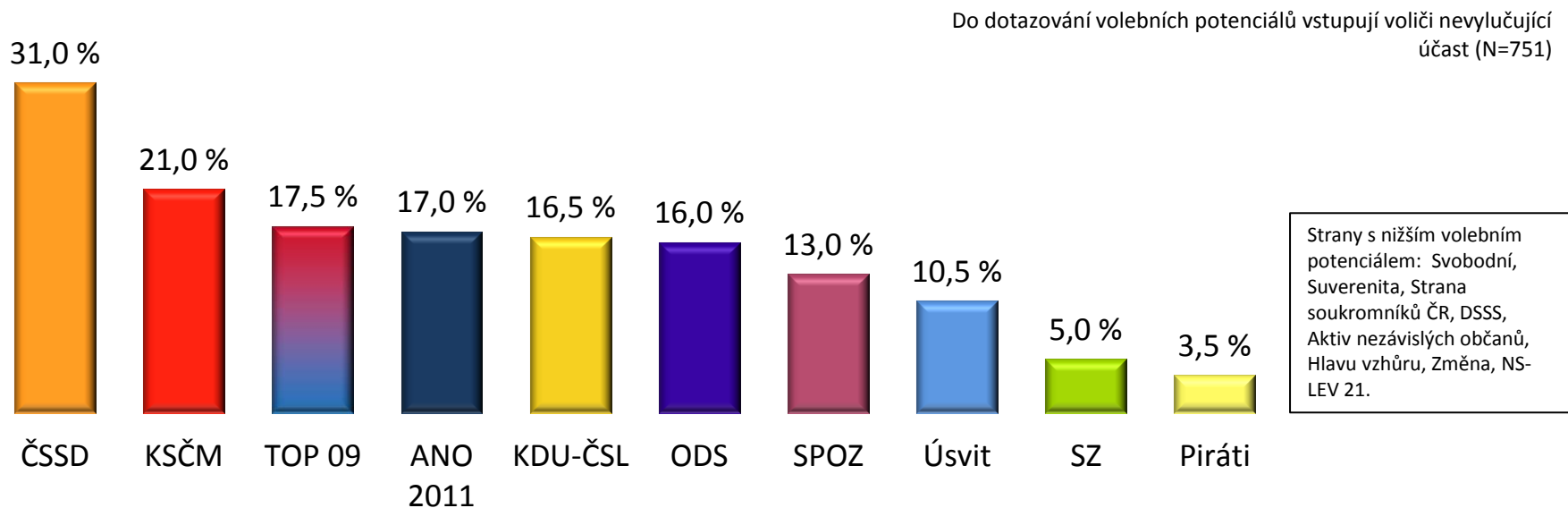

N = 1023

- Účast u voleb avizuje v současnosti 58 % respondentů. V roce 2010 se voleb v kraji Vysočina zúčastnilo 65,7 % oprávněných voličů. Na základě deklarací respondentů se tedy lze domnívat, že v současnosti by byla účast nižší.
- Častěji účast tradičně avizují vysokoškolsky vzdělaní (74 %) a vyšší příjmové skupiny. Data ale naznačují, že rozdíl v účasti těchto lidí a osob s nižšími příjmy a vzděláním by nemusel být tak výrazný jako v minulosti.

VOLEBNÍ POTENCIÁL

Aktuální VOLEBNÍ POTENCIÁL ukazuje, kolik procent hlasů by strana mohla v daném kraji v současnosti hypoteticky získat, pokud by se k ní přiklonili všichni lidé, kteří její volbu reálně zvažují a nevyklučují účast u voleb

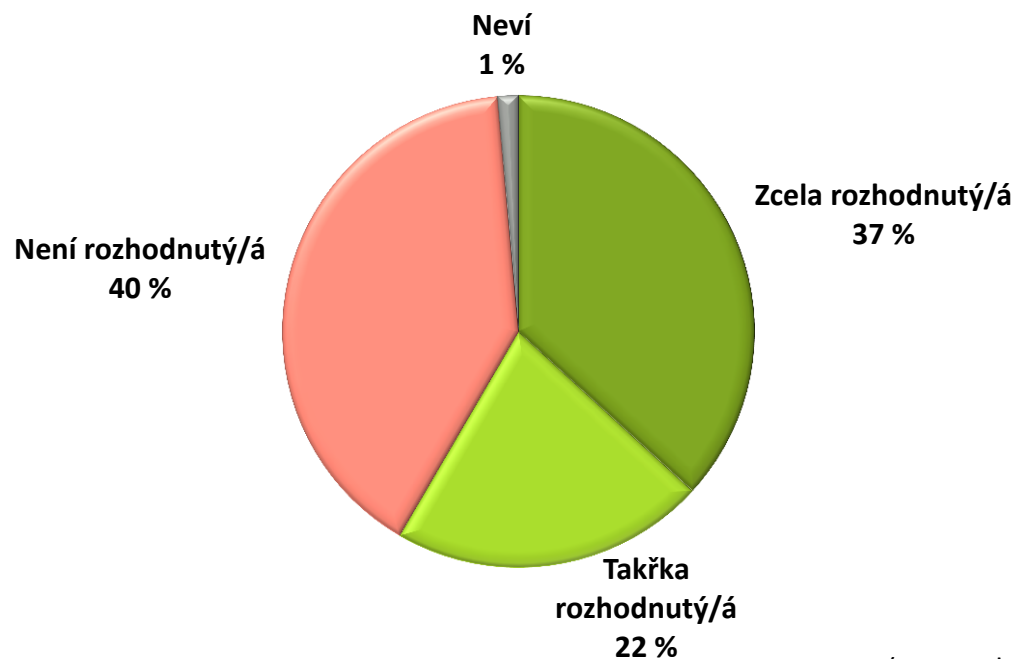

*V grafu jsou zobrazeny strany se zjištěným volebním potenciálem minimálně 3 %. Suma volebních potenciálů není 100 %. Statistická odchylka činí +/- 1,5 % u malých stran až +/- 3,5 % u velkých stran .

- Největší volební potenciál mají v levicověji orientovaném kraji Vysočina levicové strany (ČSSD a KSČM). Silný potenciál – srovnatelný s etablovanými pravicovými stranami - má v současnosti i ANO 2011.
- Kraj Vysočina je specifický i tím, že výrazná část lidí zde žije v menších obcích do 2 000 obyvatel a patří mezi tři kraje s nejvyšším zastoupením věřících v ČR. I z toho mimo jiné vyplývá vysoký volební potenciál KDU-ČSL, která zde v roce 2006 i 2010 dosáhla republikově velmi nadprůměrného zisku.

PEVNOST ROZHODNUTÍ

Jste zcela rozhodnut(a), že byste v případě své účasti ve volbách do Poslanecké sněmovny v současnosti volil(a) právě tuto stranu?

n = 751 (respondenti nevyklučující účast u voleb)

Jen necelé dvě pětiny z obyvatel Vysočiny, kteří nevyklučují účast u voleb, jsou zcela rozhodnuty, kterou stranu volit. To umožňuje poměrně velký vývoj volební podpory stran v posledním předvolebním měsíci. Více rozhodnutí jsou starší a levicověji orientovaní voliči. Voliči pravice a menších stran z roku 2010 častěji váhají mezi více stranami.

VÝSLEDKY VÝZKUMU

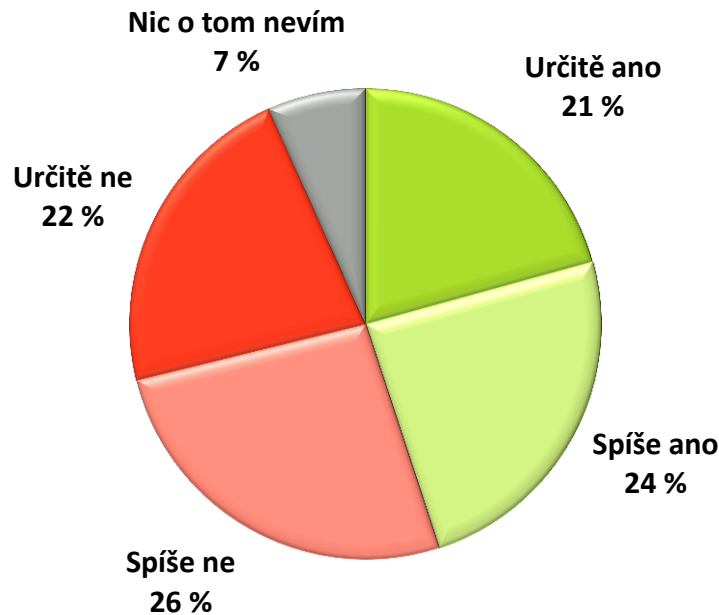
-

TEMATICKÉ OTÁZKY

INVESTICE DO JADERNÉ ENERGIE

Měla by podle vás Česká republika investovat do posílení výroby jaderné energie – například stavbou dalších bloků jaderných elektráren?

n = 1023 (všichni respondenti)

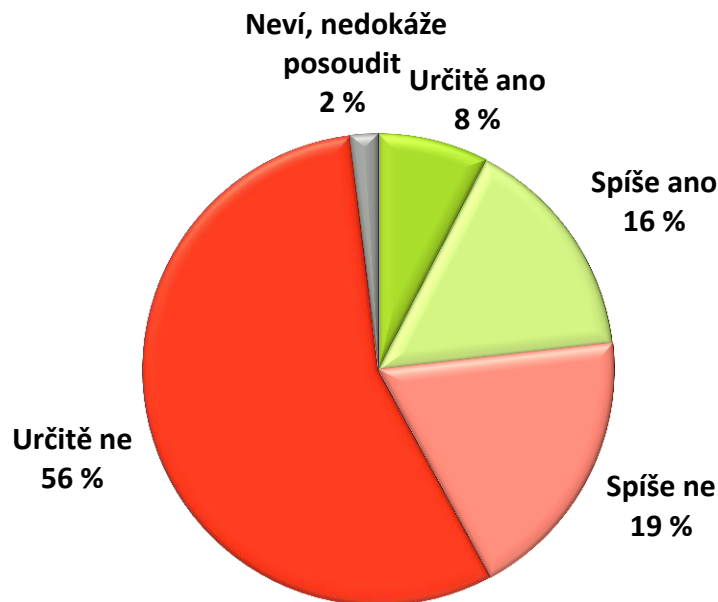

Česká republika patří ke státům s největší veřejnou podporou jaderné energie v EU (viz Eurobarometr). Posílení výroby jaderné energie výstavbou nových bloků jaderných elektráren podporuje 45 % respondentů z Vysočiny. Větší důvěru má jaderná energie tradičně mezi muži. Mírně nižší podpora je mezi ženami a také ve skupině nezaměstnaných a nízkopříjmových a mezi lidmi, kteří se neúčastní voleb – což potvrzuje zjištění dřívějších výzkumů, že důvody nesouhlasu s výstavbou dalších bloků nevyplývají jen z obav o bezpečnost, ale mají také ekonomický charakter (nedůvěra ve snižování cen, výhodnost projektu, strach z korupce, atd.) a souvisí s nedostatkem důvěry v instituce, který je mezi těmito skupinami obyvatel vyšší.

ÚLOŽIŠTĚ JADERNÉHO ODPADU

Souhlasil(a) byste s tím, aby se poblíž vaší obce nacházelo úložiště jaderného odpadu, pokud by za to vaše obec dostala kompenzace v roční hodnotě milionů korun?

n = 1023 (všichni respondenti)

Jen 24 % obyvatel Vysočiny by souhlasilo s umístěním úložiště jaderného odpadu výměnou za milionové kompenzace jejich obcím. Mírně vyšší (okolo 28 %) je souhlas v regionech, kde se o umístění úložišť nejvážněji hovoří – tedy na Žďársku a Třebíčsku. Mezi lidmi, kteří obecně podporují rozvoj jaderné energie (určitě či spíše ano v předchozí otázce), by s danou nabídkou souhlasila necelá polovina.

PŘÍLOHA A – DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

DEFINICE:

Aktuální **VOLEBNÍ POTENCIÁL** ukazuje, kolik procent hlasů by strana mohla v kraji současnosti hypoteticky získat, pokud by se k ní přiklonili všichni lidé, kteří její volbu reálně zvažují a nevyklučují účast u voleb.

Do volebního potenciálu STRANY A vstupují pouze respondenti, kteří:

- nevyklučují účast u voleb (OT01) A ZÁROVEŇ:
 - uvedou spontánně danou politickou Stranu A jako hlavní preferovanou (OT02), NEBO:
 - uvedou spontánně jinou politickou stranu jako hlavní preferovanou (OT02), ale řeknou, že si v případě své účasti nejsou zcela jisti jejím výběrem (OT03) a mezi dalšími vážně zvažovanými uvedou STRANU A (OT04 a potvrzení v OT05), NEBO:
 - neuvedou spontánně žádnou politickou stranu jako hlavní preferovanou (OT02) a mezi vážně zvažovanými uvedou STRANU A (OT04 a potvrzení v OT05)

DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

OTÁZKY POUŽITÉ PŘI KONSTRUKCI VOLEBNÍHO MODELU

OT01. Zúčastnil(a) byste se voleb do Poslanecké sněmovny, kdyby se konaly v příštím týdnu?

- 1) Určitě ano → *na OT02*
- 2) Spíše ano → *na OT02*
- 3) Spíše ne → *na OT02*
- 4) Určitě ne → *přeskakuje na další blok*
- 5) Neví → *na OT02*

OT02. Kterou stranu nebo hnutí byste do Poslanecké sněmovny nejspíše volil(a), kdyby se volby konaly v příštím týdnu? (otevřená otázka)

Pokud respondent uvede kandidující stranu → na OT03

- 97) nevím, zatím nejsem rozhodnut(a) → *na OT04*
- 98) nemohu si vzpomenout na název strany → *na OT04*
- 99) odmítá uvést → *na OT04*
- 999) nevolí / určitě by nešel volit → *přeskakuje na další blok*

OT03. Jste zcela rozhodnut(a), že byste v případě své účasti ve volbách do Poslanecké sněmovny v současnosti volil(a) právě tuto stranu.....?

- 1) Zcela rozhodnutý/á – jinou stranu bych teď nevolil(a) → *přeskakuje na další blok*
- 2) Takřka rozhodnutý/á – ale zvažoval(a) bych i jiné strany / stranu → *na OT04*
- 3) Nejsem rozhodnutý/á – uvedená strana je jen jedna ze zvažovaných → *na OT04*

DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

OTÁZKY POUŽITÉ PŘI KONSTRUKCI VOLEBNÍHO MODELU

OT04 (*Znění pro OT02<97*). Uvedl(a) jste, že byste nyní zřejmě volil(a)....., ale nejste si tímto výběrem zcela jistý/á. O jakých dalších stranách vážně uvažujete a je reálná šance, že byste je v současnosti volil(a)?

OT04 (*Znění pro OT02=97,98,99*). Neuvedl(a) jste, jakou stranu byste nyní volil(a). O jakých stranách vážně uvažujete a je reálná šance, že byste je v současnosti volil(a)?

Respondentovi jsou postupně a v náhodném pořadí čteny jednotlivé názvy kandidujících politických subjektů, u každé z nich možnosti odpovědi ANO / NE / NEVÍM, NEZNÁM STRANU

Pokud zvažuje volbu více stran:

OT05. Uvedl(a) jste více stran, jejichž volbu byste zvažoval(a). O kterých z těchto stran uvažujete skutečně vážně a mají opravdu reálnou šanci, že byste je v současnosti mohl(a) volit?

Výběr ze seznamu zvažovaných stran seřazených v náhodném pořadí

DEFINICE VOLEBNÍHO POTENCIÁLU

Volební potenciál neobsahuje hypotetické sympatizanty:

Do aktuálního volebního potenciálu strany vstupují jen lidé, kteří potvrdí, že reálně a vážně zvažují volbu dané strany (OT04 a OT05) – tedy skuteční aktuální potenciální voliči (ne všichni lidé, pro které je daná strana přijatelná, hypoteticky volitelná apod.).

Suma volebních potenciálů není 100 %:

Člověk, který vážně zvažuje volbu STRANY A a STRANY B je potenciálním voličem obou z nich. Ukazatel aktuálního volebního potenciálu je tedy nutno chápat pro každou stranu odděleně.

Statistická chyba:

I volební potenciál je tzv. výběrový ukazatel = číslo spočítané z reprezentativního vzorku respondentů, které vztahujeme na celou populaci. I on tedy obsahuje nejistotu v podobě kvantifikovatelné statistické chyby. Ta je však menší než např. u klasických volebních modelů.

Jak je ukazatel konstruován:

Volební potenciál strany A předpokládá, že všichni respondenti vážně zvažující stranu A a nevyklučující volební účast, půjdou k volbám a budou stranu A volit. Ukazatel předpokládá, že **všichni ostatní lidé se zachovají nejpravděpodobnějším způsobem avizovaným ve výzkumu**. Vzorec na výpočet aktuálního volebního potenciálu tedy vypadá takto:

$$\text{VOLEBNÍ POTENCIÁL STRANY A} = \frac{\text{POTENCIÁLNÍ VOLIČI STRANY A}}{\text{VŠICHNI RESPONDENTI, KTEŘÍ BY SE ZA DANÉ SITUACE ÚČASTNILI VOLEB*}}$$

**Všichni respondenti avizující účast u voleb (určitě ano + spíše ano) + všichni další potenciální voliči Strany A, kteří nevyklučují účast u voleb a strana by je v případě plného využití volebního potenciálu k účasti „přiměla“.*

VOLEBNÍ POTENCIÁL – VÝHODY SELEKČNÍHO KRITÉRIA

Zachovává se logika média jako zprostředkovatele volebních argumentů. Mizí paradox, že kritériem výběru pro debatu, která spolurozhoduje o volebním zisku, je samotný ukazatel odhadu zisku v hypotetických volbách (volební model). Naopak, do debaty se dostávají strany a hnutí, které mají největší šanci (potenciál) uspět právě když budou například přesvědčivě argumentovat v debatách.

Nenutí nerozhodnuté respondenty k výběru jedné strany. Tento výběr často probíhá podle situačních aspektů (aktuální síla kampaně apod.), je ovlivněn metodikou výzkumu (např. spontánní otázka / karty) a může být časově nestálý (týden před debatou by ze dvou zvažovaných stran vybral jinou než den po debatě).

Nediskriminují se malé strany, které často mají potenciál na překročení 5% hranice, ale volební model jejich nejpravděpodobnější aktuální zisk může situovat těsně pod 5% hranici, což může být chybně a předčasně chápáno jako signál malých šancí na vstup do PSP.

Do ukazatele vstupuje více respondentů než v klasickém volebním modelu (i váhající a nejistí voliči), potenciál je tak **zatížen menší statistickou chybou** než volební model.

Nediskriminuje strany, které jsou reálně zvažované, ale nejsou tzv. top-of-mind uváděnou při „donucení“ k jedné odpovědi např. ve spontánní otázce.

Může neutralizovat sociálně desirabilní odpovědi („Styděl bych se říct, že chci asi volit stranu X, ale mezi dvěma reálně zvažovanými ji uvedu.“), které vychylují výzkumy oproti anonymním volbám.

PŘÍLOHA B – INFORMACE O SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT

INFORMACE O SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT

VÝZKUMNÉ AGENTURY:

Na základě zkušeností z krajských a senátních voleb 2012 bude ČT realizovat výzkumy na úrovni krajů se dvěma renomovanými společnostmi pro výzkum trhu a veřejného mínění.

MEDIAN

STEM/MARK

Hlavním důvodem angažování těchto dvou agentur je:

- možnost využít dvě na sobě nezávislé tazatelské sítě v rámci jednoho výzkumu
- dlouhodobé zkušenosti s výzkumy podobného typu a předchozí dlouhodobá spolupráce s ČT
- obě agentury mají zkušenost s metodikou CAPI i CATI i s děleným sběrem dat prováděným paralelně dvěma společnostmi
- členství ve sdružení SIMAR, které zaručuje kvalitu a nejvyšší odborné standardy v oblasti výzkumu trhu
- ani jedna z agentur není spojena s politickými subjekty a stranami
- obě společnosti poskytují výrazně nadstandardní kontrolu provedených rozhovorů, disponují dostatečně širokou a strukturovanou sítí zkušených tazatelů a jsou schopny zajistit extenzivní dohled nad jejich prací

INFORMACE O SBĚRU A ZPRACOVÁNÍ DAT

VZOREK

V každém kraji bude dotazován reprezentativní vzorek dospělé populace, a to minimálně **1 000 respondentů** (každá agentura bude realizovat min. 500 rozhovorů). Kvótní výběr podle pohlaví, věku, vzdělání, velikosti místa bydliště a okresu v příslušném kraji.

DOTAZNÍK

Délka 6-10 minut, bude obsahovat základní demografické otázky, otázky pro konstrukci volebního potenciálu a ad hoc otázky pro zjištění postojů k regionálním a krajově specifickým otázkám.

METODA SBĚRU DAT

Data budou sbírána kombinací metod osobního dotazování **CAPI** (Computer-Assisted-Personal-Interview) a telefonického dotazování **CATI** (Computer-Assisted-Telephone-Interview), a to **v poměru 1:1**. Každá z agentur bude realizovat min. 250 rozhovorů CAPI a 250 rozhovorů CATI. Ke kombinaci metod sběru dat ČT přistoupila na základě zkušeností z posledních voleb a také na základě doporučení sdružení SIMAR.

KONTROLA DAT

Zvolené metodika umožňuje zpětnou kontrolu **téměř 100 %** provedených rozhovorů, a to ve formě přímého náslechu prováděného rozhovoru (CATI) či poslechu audionahrávky (CATI a CAPI).

POSTUPY ZAJIŠŤUJÍCÍ KVALITU SBĚRU DAT

Kontroly rozhovorů	Všechny rozhovory (v metodách CAPI i CATI) jsou nahrávány. Náslechy a kontrola nahrávek odhalí případná pochybení tazatele. Rozhovory, které neprojdou kontrolami, jsou vyřazovány.
Eliminování vlivu tazatelů	Jeden CAPI tazatel může v kraji sebrat maximálně 15 rozhovorů – podílí se tedy maximálně na 1,5 % celkového vzorku. Vliv jednotlivého tazatele na výsledky je tedy minimální. Tazatel nesmí sbírat ve vlastní obci, pokud tato obec má do 1 999 obyvatel a je tak velká šance, že jej zná většina potenciálních respondentů v dotazovaném území.
Rozložení sběru do většího území	Paralelní osobní a telefonický sběr dat dvěma agenturami umožňuje v rámci kraje zasáhnout výrazně větší a různorodější území. V rámci jednoho kraje tak pocházejí rozhovory z 80 – 130 obcí a měst (dle regionální struktury kraje).
Zasažení větší části populace	Kombinace více metod sběru (CAPI, CATI) zvyšuje zasažitelnost různých částí populace. Trochu jiní lidé jsou dostupní a ochotní odpovídat telefonicky a jiní naopak osobně. Telefonický výzkum probíhá ze 70 % na mobilní telefony a ze 30 % na pevné linky, aby nedocházelo k vychýlení výzkumu nerovnoměrností penetrace moderních technologií.
Eliminování vlivu specifických obcí	V obci do 1 999 obyvatel není sbíráno více než 10 rozhovorů, aby se obecně snížil vliv možného výběru specificky malé obce na celkové výsledky. Z výběru oblastí pro CAPI sběr jsou vyřazeny volebně zcela extrémní obce (extrémní nadhodnocení či podhodnocení některé strany ve volbách 2010 vzhledem k referenční oblasti kraj x VMB), aby se omezil jejich vliv na celková data.
Sběr dat v delším období	Sběr dat v kraji není bleskový (během 1-2 dnů), ale zasahuje delší období. Tím se vyrovnává zastižitelnost různých typů lidí, která je jinak omezena sběrem v omezené časové době.
Důkladná reprezentivita	Při kontrolách reprezentativity nejsou zohledňovány jen základní sociodemografické znaky (pohlaví, věk, vzdělání, okres, velikost obce), ale i další znaky související úzce s volebními preferencemi (pracovní status respondenta, minulé volební chování).